

A Magyar Köztársaság Nevében !

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Harangi István ügyvéd által képviselt felperesnek, dr. Hidvégi János ügyvéd által képviselt I. r., valamint az ismeretlen helyen tartózkodó II. r. alperesek ellen 5,796.600 Ft kölcsön és járulékai megfizetése iránt a Gödöllői Városi Bíróságnál - szünetelést követően - 14.P.21.579/2002. szám alatt indult és másodfokon a Pest Megyei Bíróság 4.Pf.21.852/2007/11. számú ítéletével befejezett perében az említett jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Pest Megyei Bíróság 4.Pf.21.852/2007/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy az államnak külön felhívásra fizessen meg 36.000 (harminchatezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az 1996. november 26-ai keltezésű írásbeli kölcsönszerződés szerint a felperes 1996. december 6-ai lejáratával 12,600.000 Ft kölcsönt folyósított az I. r. alperes mint adós részére. A kölcsönszerződés 4-5. pontja arról rendelkezett, hogy az I. r. alperesnek a megjelölt brókercégnél a megjelölt részvényeket óvadékként kell letétbe helyeznie, az óvadékból a felperes a fizetési határidő elmulasztása esetén közvetlenül kielégítést kereshet, az ezt követően még fennálló tartozást pedig elszámolás alapján követelheti az I. r. alperestől. Ezt a kölcsönszerződést a szerződő feleken kívül aláírói minőségének feltüntetése nélkül dr. M. K. ügyvéd, tanúként pedig a II. r. alperes írta alá. (A kölcsönszerződés megkötése előtti napon az alperesek között megállapodás jött létre az óvadék tárgyát képező részvények átadásáról és hasznosításáról, a kölcsönszerződés megkötése napján

pedig a felperes mint vevő és a perben nem álló R. M., valamint R. A. mint eladók ingatlan adásvételi szerződést kötöttek egymással, melyben a vételár megfizetésének határidejét 1996. december 6-ában határozták meg.) Miután a kölcsönszerződésben megjelölt fizetési határidő eredménytelenül telt el, a részvényeket a felperes a letétből felvette, értékesítette, majd arra hivatkozással, hogy az értékesítés folytán csupán 6,803.400 Ft ellenértékhez jutott, 1999. május 28-án előterjesztett keresetében 5,796.600 Ft és ennek 1996. december 6-tól a kifizetésig járó, a szerződésben megjelöltek szerinti kamatai megfizetésére kérte kötelezni az I. r. alperest. Módosított keresetében az alperesek egyetemleges marasztalását kérte.

Az I. r. alperes állította, a II. r. alperes pedig nem vitatta, hogy a felperestől ténylegesen a II. r. alperes vette fel a kölcsönt és mindketten a jogalapjában ésösszezszerűségében is megalapozatlan kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság 8. sorszámú ítéletében a II. r. alperest a keresetben írt tőkeösszeg és annak kamatai tekintetében marasztalta, míg az I. r. alperessel szembeni keresetet elutasította.

Az ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörében azt állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés a szerződő felek személyét meghatározó részében színlelt szerződés volt, az a felperes és a II. r. alperes között létrejött kölcsönszerződést leplezte, a leplezett szerződést pedig a felperes és az I. r. alperes közötti óvadéki szerződés biztosította. A kereset összezszerűségében megalapozott, de a felperes által követelt összeg tekintetében csak a II. r. alperes marasztalásának van helye.

Az elsőfokú bíróság annak megállapításánál, hogy a kölcsönszerződés mely személyek között és milyen összeg tekintetében jött létre annak is jelentőséget tulajdonított, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem minősült teljes bizonyító erejű magánokiratnak.

Az első fokú ítélet ellen a felperes és a II. r. alperes is fellebbezést terjesztett elő, előbbi fellebbezés az alperesek egyetemleges marasztalására irányult.

A másodfokú bíróság 11. sorszámú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helyes indokai alapján helybenhagyta.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatásával az alpereseket egyetemleges marasztaló új határozat meghozatalát, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és új eljárás elrendelését kérte. Álláspontja szerint az eljáró bíróságok

nem tekinthették volna "egyszerű okiratnak" a perbeli kölcsönszerződést. A kölcsönszerződést a hitelezőn és az adóson kívül lakcím feltüntetésével aláírta a szerződéskötéskor jelen lévő II. r. alperes és az ügyvéd is, utóbbi személy pedig nyilvánvalóan tanúként, mert "akkor még ellenjegyzés nem volt". A kölcsönszerződés ezért a Pp. 196.§ (1) bekezdés b/ pontja szerinti teljes bizonyító erejű magánokirat volt, és a bíróságok nem is mérlegelhatték volna az okirat bizonyító erejét. Az első fokú és a másodfokú ítélet is sérti a Pp. 196. és 199.§-át.

E teljes bizonyító erejű "okirattal szemben nincs elfogadható bizonyíték". "Ellene szól az alperesek nyilatkozata, az alperesek által szerkesztett részvények átruházására irányuló nyilatkozata, ami még a benne foglalt hatás kiváltására is alkalmatlannak bizonyult, továbbá egy elfogult, a felperessel többszörösen perben álló tanú". Nem mentesülhet a visszafizetési kötelezettség alól az I. r. alperes arra hivatkozással, hogy akarata színlelt volt, és valójában nem ő kívánta felvenni a kölcsönt, erre egy pénzintézettel kötött kölcsönszerződés esetén sem hivatkozhatna az I. r. alperes.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem nyújtottak be.

A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.

A felperes az első fokú ítélet elleni fellebbezésében azt hangsúlyozta, hogy az I. r. alperes, - aki ugyan valóban a II. r. alperesre "tekintettel" vette fel a felperestől a 12,600.000 Ft kölcsönt - maga vállalta, hogy a felperes kérésének megfelelően a kölcsönszerződés adósként őt jelölje meg, a peres felek megállapodásának megfelelően rögzítette a kölcsönszerződés, hogy az adós a I. r. alperes, az tehát a peres felek megállapodását tükrözte és semmit nem leplezett. Ugyanakkor a felperes fellebbezése említést sem tett arról, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 196.§ (1) bekezdés b/ pontjába és 199.§-ába ütközően minősítette a perbeli kölcsönszerződést tartalmazó okiratot "egyszerű" és nem teljes bizonyító erejű magánokiratnak. A fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között eljáró másodfokú bíróság ezért nem is vizsgálta, hogy az első fokú ítélet a perbeli kölcsönszerződést tévesen minősítette-e nem teljes bizonyító erejű magánokiratnak, és így annak bizonyító erejét a Pp. 199.§-a helyett a Pp. 196.§-a szerint kellett volna értékelnie. A felülvizsgálat tárgya a jogerős ítélet, a másodfokú bíróság pedig nem követett el eljárási szabálysértést, amikor fellebbezés hiányában az okirat bizonyító ereje tekintetében nem bírálta felül az első fokú ítélet megállapításait.

Szükségesnek tartja azonban a Legfelsőbb Bíróság annak kiemelését, hogy a bíróság a Pp. 196.§ (1) bekezdésében írt feltételeknek megfelelő okiratot ellenkező bizonyításig köteles bizonyítékkul

elfogadni arra nézve, hogy kiállítója az okiratban foglalt nyilatkozatot megtette vagy magára nézve kötelezőnek ismerte el. Az ilyen okirat bizonyító erejét tehát csak addig nem mérlegelheti a bíróság, amíg ellenbizonyítás nem történik, viszont az ellenbizonyítást szabadon mérlegelheti. A Pp. 196.§ (1) bekezdése értelmében a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt szerződés csak annak bizonyítására szolgál - ellenkező bizonyításáig -, hogy a szerződő felek az abban foglalt nyilatkozatot megtették, elfogadták, magukra nézve kötelezőnek ismerték el. A Pp. 196.§ (1) bekezdés b/ pontjában írt okirati tanúk (előtttemező tanúk) is csak ezt igazolhatják az okirat aláírásával. (1998. január 1. napjától kezdődően - a Pp. 196.§ (1) bekezdés e/ pontjában írtak szerint - mindezt önmagában igazolhatja tanúk aláírása nélkül is a szerződést készítő ügyvéd vagy jogtanácsos ellenjegyzése.) Nem bizonyítja viszont a teljes bizonyító erejű magánokirat a benne szereplő tények valódiságát. A perbeli esetben senki nem vitatta, hogy a kölcsönszerződést aláíró személyek megtették a kölcsönszerződésben rögzített nyilatkozatukat. A jogvita lényege abban állt, hogy a kölcsönszerződést színlelt szerződésnek kell-e tekinteni, és a jogvitát egy leplezett szerződés alapján kell-e elbírálni. E kérdés eldöntésében pedig a fentebb írtakra figyelemmel nem annak volt jelentősége, hogy a perbeli kölcsönszerződést magába foglaló okirat egyszerű, vagy teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősül-e. Az ügy érdemi elbírálásánál valójában az bírt jelentőséggel, hogy az eljáró bíróságok a perbeli kölcsönszerződést a Ptk. 207.§ (5) bekezdésében írtak alapján semmis szerződésnek tekintették, feltárták, hogy az valójában a felperes és a II. r. alperes által megkötött kölcsönszerződés leplezésére szolgált, és ez utóbbi szerződés alapulvételével döntöttek úgy, hogy nem az alperesek egyetemleges marasztalásának, hanem kizárólag a II. r. alperes marasztalásának van helye. A felperes azonban nem hivatkozott felülvizsgálati kérelmében arra, hogy az első fokú ítéletet helyes indokai alapján helyben hagyó jogerős ítélet a Ptk. 207.§ (5) bekezdésébe ütközne. Kizárólag eljárási szabálysértésre, a Pp. 196. és 199. §-ának megsértésére hivatkozott. A Pp. 272.§ (2) bekezdése szerint a jogszabálysértést meg kell jelölni a felülvizsgálati kérelemben, és a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275.§-ának (2) bekezdésére figyelemmel a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, a perben nem releváns kivételektől eltekintve. A felülvizsgálati kérelem utalt ugyan arra, hogy a kölcsönszerződéssel mint teljes bizonyító erejű magánokirattal szemben "nincs elfogadható bizonyíték", de nem fogalmazta meg, hogy mire vonatkozó bizonyíték hiányzik, és mi következik annak hiányából. Figyelemmel arra, hogy a bizonyítékok hiányára való hivatkozás semmiképpen nem értelmezhető úgy, hogy a felülvizsgálati kérelem a Ptk. 207.§ (5) bekezdésének megsértését állította volna, a Pp. 196.§ (1) bekezdésének és 199.§-ának megsértésére hivatkozás alapulvételével pedig nem lehet megállapítani, hogy a jogerős ítélet az ügy érdemi elbírálására

kihatóan jogszabálysértő lenne, a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint döntött.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán nem róttta le a felülvizsgálati illetéket, ezért annak az állam javára való megfizetésére a Pp. 270.§ (1) bekezdés, 78.§ (1) bekezdés és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdés alapján kötelezte a Legfelsőbb Bíróság a felperest az 1990. évi XCIII. tv. 39.§ (2) bekezdés d/ pontjában megjelölt - 600.000 Ft - meg nem határozható pertárgyérték alapulvételével.

Budapest, 2007. december 11.

**Salamonné Dr. Solymosi Ibolya s. k. a tanács elnöke,
Dr. Lőrincz Györgyné s. k. előadó-bíró,
Gyöngyösiné Dr. Gyugyei Klára s. k. bíró**

A kiadmány hitelélül:

(Hajdu Mihályné)
bírószági írnok